

Publicera

Alfabetisk ordning - Alla ämnesord, Ord

Ordet betyder: ge ut i tryck, offentliggöra (SAOL, 2015). [Mer om ordet på svenska.se](https://www.svenska.se/ordet/publicera)

Om ordet

Ordet är belagt sedan 1554 och kommer av latinska publica're som betyder offentliggöra (göra allmänt känt). När något publiceras för allmänheten blir frågan känd och får publicitet. Ordet publicitet är belagt sedan 1782 (SO, 2021).

För att publicera något används medier, vilka är kanaler för förmedling av information och underhållning. Under många århundraden var den tryckta texten den absolut vanligaste och viktigaste kanalen. Före boktryckarkonsten var det muntliga berättandet ett sätt att sprida viktig information. I lokalsamhällen fördes kunskap vidare från generation till generation och kringresande handelsmän kunde berätta om nyheter från andra områden. Tinget förmedlade rättsskipning och kyrkans präster upplyste allmänheten vid olika sammankomster. Kungliga budbärare läste lagar, order och information högt på offentliga platser.

På 1450-talet uppfann Johannes Gutenberg tryckpressen med rörliga [typer](#), vilket möjliggjorde massproduktion av böcker. Flera skrifter, däribland Bibeln, blev därmed mer tillgängliga för allmänheten.

<https://www.tekniskamuseet.se/lar-dig-mer/100-innovationer/boktryckarkonsten/>

Den första svenska tidningen utkom 1645. Tidningen *Ordinari Post Tijdender* grundades av rikskanslern Axel Oxenstierna för att föra ut statlig propaganda. De första tidningarna nåddes dock av få. Under industrialiseringen på 1800-talet blev det lättare att både trycka och distribuera tidningar till fler människor. 1925 startade Sveriges Radio sina sändningar och 1956 ägde de första TV-sändningarna rum. Under 1990-talets senare år tillkom internet och under de

senaste tjugo åren har de sociala plattformarna blivit allt viktigare som informations- och nyhetsförmedlare.
<https://www.so-rummet.se/kategorier/samhallskunskap/medier-och-kommunikation/media-och-samhallet>

Exempel på uppmärksammade publiceringar och nyheter

Yle: [Spionjakt i Sverige](#), (IB-affären, 1973)

Aftonbladet: [Palmemordet](#), (Mordet på Olof Palme, 1986)

Svenska Dagbladet: [Metoo](#), (Metoo-rörelsen, 2017)

Metod och generella aktiviteter

I samband med presentationen skriver eleven av lärarens anteckningar på tavlan eller gör egna noteringar samlade i en liten skrivbok. Skrivandet blir ett sätt att lära och boken en dokumentation av årets alla ord.

[Förslag på generella aktiviteter om ord finns här](#)

Fler elevaktiviteter

SAMHÄLLSKUNSKAP/HISTORIA: Läs mer om en nyhet, till exempel någon av de tre nämnda ovan, och skriv om den.

SVENSKA: Skriv en novell som utspelar sig en av kontexterna ovan, till exempel:

- Mitt liv som spion eller När jag blev förföljd av IB
- Biografen Grand eller 28 februari 1986
- Ett anonymt vittnesmål eller Vändpunkten – När sanningen avslöjas